

Perustuslakivaliokunta

Keskiviikko 22.6.2022 klo 10.05—12.00

Läsnä

puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä sd
varapuheenjohtaja Antti Häkkänen kok
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Jukka Gustafsson sd
jäsen Maria Guzenina sd (1, 2, 3) (4 osittain)
jäsen Hannu Hoskonen kesk (1, 2, 3, 5, 6) (4 osittain)
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Mats Löfström r
jäsen Jukka Mäkynen ps
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Heikki Vestman kok (4, 5, 6) (3 osittain)
jäsen Tuula Väättäinen sd
varajäsen Johannes Koskinen sd
varajäsen Markus Lohi kesk
varajäsen Iiris Suomela vihr (1, 2, 3) (4 osittain)
varajäsen Sari Tanus kd

Sihteerit

valiokuntaneuvos Johannes Heikkinen
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 16 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain sekä ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 80/2022 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain sekä ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta A 3

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Pöytäkirja PeVP 63/2022 vp

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin muuttaa kappale 10 kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan sääntelyä voidaan muuttaa esimerkiksi ottamalla lähtökohdaksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 17 §:n sääntely yksinomaan Puolustusvoimille kuuluvista tehtävistä ja säätämällä tämän tehtävänjaon perusteella täsmällisesti siitä, millaista ampumaharjoittelua Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnassa voidaan järjestää."

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rajavartiolaitain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 94/2022 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rajavartiolaitain muuttamisesta A 4

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Valiokunta aloitti yksityiskohtaisen käsittelyn.

Päätettiin muuttaa kappale 10 kuulumaan seuraavasti: "Perustuslain 23 §:n mukaan perusoikeuksista säädettyjen välttämättömien tilapäisten poikkeusten on oltava Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukaisia. Säännös viittaa sekä poikkeamiseen liittyviin menettelyllisiin vaatimuksiin että sisällöllisiin rajoituksiin (HE 309/1993 vp, s. 77/I). Oikeudet, jotka kansainvälisoikeudellisesti ovat poikkeamismahdollisuuksien ulottumattomissa, saavat perustuslain mukaan vastaavan suojan myös valtiosisäisesti (HE 309/1993 vp, s. 77/I). Perustuslakivaliokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että perustuslain 23 §:n mukaisten tilapäisten perusoikeuspoikkeusten soveltamisalalla myös kansainvälinen oikeus ja EU-oikeus saattavat sallia valtion turvallisuutta vakavasti ja äkillisesti uhkaavissa tilanteissa laajemman keinovalikoiman kuin normaalioloissa. Kansainvälisen tapaoikeuden mukaan valtion keskeisiin etuihin suuntautuva vakava ja akuutti hätätilanne voi oikeuttaa kansainvälisen oikeuden muutoin asettamien velvoitteiden rikkomisen näiden keskeisten etujen varjelemiseksi. Tämänkaltaisessa tilanteessa tulee kuitenkin kyetä osoittamaan, ettei vaihtoehtoa toteutettaville toimille ole. Nyt tämänkaltaisen tilanne ei ole käsillä. Valiokunta kiinnittää valtioneuvoston huomiota asiaan."

Päätettiin muuttaa kappale 18 kuulumaan seuraavasti: "Myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on oikeuskäytännössään korostanut turvapaikanhakijan menettelyllisten oikeuksien velvoittavuutta. Tuomioistuin on pitänyt erityisen keskeisenä tosiasiallista mahdollisuutta jättää kansainvälistä suojelua koskeva hakemus siten, että se tulee asiallisesti vireille. Sopimuksen tehokkuus edellyttää, että valtiot varmistavat maahantulijoille aidon ja tehokkaan mahdollisuuden päästä laillista maahantuloa koskeviin menettelyihin. Valtiolla

Pöytäkirja PeVP 63/2022 vp

on oikeus rajata ulkomaalaisten tulo laillisiin rajanylityspisteisiin ja estää laittomat rajanylitykset, kunhan tällainen aito ja tehokas mahdollisuus hakea kansanvälistä suojelua on turvattu (ks. EIT:n tuomio, N.D. ja N.T. v. Espanja, suuri jaosto, 13.2.2020). Ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö ei kuitenkaan koske nimenomaisesti välineellistämistilanteita."

Päätettiin muuttaa kappale 23 kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta on pitänyt välineellistettyyn maahanmuuttoon vastaamisen sääntelyä tavoitteiltaan hyväksyttävänä ja painavana (PeVL 16/2022 vp, kappale 5). Valiokunnan mielestä myös nyt ehdotetulle keskittämistä koskevalle sääntelylle on esitetty yleisen järjestyksen, kansallisen turvallisuuden ja kansanterveyden turvaamiseen sekä välineellistämisen ennaltaehkäisemiseen liittyviä painavia perusteita. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että lakiehdotuksen mukainen kansainvälisen suojelun hakemisen keskittäminen on mahdollista kahdella vaihtoehtoisella perusteella: joko lyhyessä ajassa tapahtuvasta poikkeuksellisen suuresta maahantulijoiden määrästä johtuen tai maahantulon välineellistämisen seurauksena, jo keskittäminen on välttämätöntä maahantulosta yleiselle järjestykselle, kansalliselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle aiheutuvan vakavan uhan torjumiseksi."

5. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

6. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on keskiviikkona 22.6.2022 10 minuuttia täysistunnon päättymisen jälkeen.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Mikael Koillinen